

Fundusze Europejskie w obszarze energetyki w perspektywie finansowej 2021-2027

Anna Brzuszek

Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym
Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie

Myczkowce, 5 listopada 2021 r.

POLITYKA SPÓJNOŚCI 2021-2027 – Cele Polityki

1. BARDZIEJ KONKURENCYJNA I INTELIGENTNA EUROPA
2. BARDZIEJ PRZYJAZNA DLA ŚRODOWISKA NISKOEMISYJNA I PRZECHODZĄCA W KIERUNKU GOSPODARKI ZEROEMISYJNEJ ORAZ ODPORNA EUROPA
3. LEPIEJ POŁĄCZONA EUROPA
4. EUROPA O SILNIEJSZYM WYMIARZE SPOŁECZNYM
5. EUROPA BLIŻSZA OBYWATELOM
6. UMOŻLIWIENIE REGIONOM I OBYWATELOM ŁAGODZENIA SPOŁECZNYCH, GOSPODARCZYCH I ŚRODOWISKOWYCH SKUTKÓW TRANSFORMACJI W KIERUNKU GOSPODARKI NEUTRALNEJ DLA KLIMATU

PROGRAMOWANIE PERSPEKTYWY 2021-2027

Pakiet legislacyjny dla Polityki Spójności 2021-2027

Przyjęty w dniu 24 czerwca 2021r.
Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) (dot. wspólnych przepisów, EFRR, FS, EFS+) konstytuują fundamentalne zasady udzielania wsparcia finansowego ze środków Polityki Spójności, jak również determinują jego zakres.

Umowa Partnerstwa

Dokument wyznaczający ramy programowania dla Polityki Spójności na lata 2021-2027.
Obszary wsparcia określone w FEP 2021-2027 muszą wpisywać się również w zapisy Umowy Partnerstwa.

Aneks D [Europejski Semestr 2019]

Priorytetyzacja inwestycji - zgodna z priorytetami KE zaprezentowanymi w aneksie D do raportu krajowego Europejskiego Semestru z 2019 r.

FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA PODKARPACIA 2021-2027 - Postęp prac nad Programem

-
- pakiet legislacyjny dla Polityki Spójności na lata 2021-2027 został przyjęty w dniu 24 czerwca 2021 r. i opublikowany w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej L231 w dniu 30 czerwca 2021 r., a wejście w życie ww. aktów prawnych nastąpiło w dniu 1 lipca 2021 r.
 - Obecnie prowadzone są konsultacje zapisów programu regionalnego na lata 2021-2027 w ramach Zespołów Zadaniowych dla poszczególnych Celów Polityki. Odbyły się już spotkania z przedstawicielami zespołów dla wszystkich Priorytetów w obszarze EFS+ (CP4), jak również w ramach EFRR (CP1, CP2, CP3, CP4, CP5).
 - Równolegle prowadzone są negocjacje Kontraktu Programowego dla Województwa Podkarpackiego na lata 2021-2027 między rządem i samorządem.

POSTĘP PRAC NAD PROGRAMEM cd.

- zgodnie z projektem rozporządzenia ogólnego (art. 16.2) państwa członkowskie przedkładają programy Komisji nie później niż trzy miesiące po przedłożeniu Umowy Partnerstwa.
- do końca 2021r. planowane są uzgodnienia projektu programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027 w ramach Zespołu ds. koordynacji opracowania FEP oraz rozpoczęcie konsultacji społecznych projektu Programu. Następnie projekt Programu zostanie przesłany do KE celem rozpoczęcia negocjacji.

FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA PODKARPACIA 2021-2027 - alokacja

2 181 366 023 euro

w tym:

1 634 519 557 euro (ok. 75%) – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
546 846 466 euro (ok. 25%) – Europejski Fundusz Społeczny Plus

Koncentracja tematyczna – tj. konieczność zapewnienia odpowiedniej masy krytycznej inwestycji, które najbardziej przyczyniają się do realizacji priorytetów UE i mają najwyższą wartość dodaną:

- ❑ **33,23%** alokacji EFRR dla Celu 2,
- ❑ **34,51%** alokacji EFRR na wydatki klimatyczne.

GŁÓWNE UWARUNKOWANIA nowej perspektywy finansowej

- ❑ Priorytety wynikające z **Europejskiego Zielonego Ładu**
- ❑ Priorytety wynikające z **Agendy Cyfrowej**
- ❑ Konsekwencje **COVID-19**
- ❑ Uwarunkowania wynikające z **krajowych dokumentów strategicznych**
 - Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
 - Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
 - Polityka energetyczna Polski do 2040 r.,
 - Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030,
 - Polityka ekologiczna państwa 2030.

EUROPEJSKI ZIELONY ŁAD

- ❑ **Europejski Zielony Ład** - strategia Unii Europejskiej do roku 2050 określająca przyszłą koncepcję rozwoju, tj. **gospodarkę neutralną dla klimatu, zasobooszczędną i sprawiedliwą**.
- ❑ **Europejski Zielony Ład** oraz realizacja krajowych planów energetycznych i klimatycznych stanowią podstawę długoterminowego celu w zakresie **neutralności klimatycznej** oraz związanych z nim wymogów inwestycyjnych.
- ❑ **Europejski Zielony Ład** - plan działania na rzecz zrównoważonej gospodarki UE. Można to osiągnąć poprzez przekształcenie wyzwań związanych z klimatem i środowiskiem w nowe możliwości we wszystkich obszarach polityki, a także zadbanie o to, by transformacja była sprawiedliwa i sprzyjała włączeniu społecznemu.

ZASADA DNSH „do no significant harm” czyli „nie czyń poważnych szkód”

- ❑ **Nowa zasada horyzontalna** - zgodnie z legislacją Polityki Spójności, EFRR i Fundusz Spójności powinny wspierać działania, które są zgodne ze standardami i priorytetami Unii w zakresie klimatu i środowiska oraz nie powodują poważnych szkód dla celów środowiskowych oraz które zapewniają przejście na gospodarkę niskoemisyjną na drodze do osiągnięcia neutralności klimatycznej, najpóźniej do 2050 r.
- ❑ **Rozporządzenie ws. Taksonomii (2020/852)** - definiuje sześć celów środowiskowych (art. 9) oraz wskazuje kryteria, których wypełnienie konieczne jest, aby daną działalność można było uznać za zrównoważoną środowiskowo (art. 3) a także wskazuje sposób rozumienia zasady „nie czyń poważnych szkód” (art. 17).
- ❑ **Istotna zasada przy wyborze projektów** - Instytucje zaangażowane w wydatkowanie środków Polityki Spójności powinny wspierać działania, które są prowadzone z poszanowaniem norm i priorytetów Unii w zakresie klimatu i środowiska i które nie czynią poważnych szkód dla celów środowiskowych zgodnie z zasadą DNSH.

CELE POLITYKI UE I PRIORYTETY PROGRAMU

**Bardziej konkurencyjna
i inteligentna Europa**

- P I. Konkurencyjna i Cyfrowa Gospodarka

**Bardziej przyjazna dla środowiska,
niskoemisyjna Europa**

- P II. Energia i Środowisko
- P III. Mobilność Miejska

Lepiej połączona Europa

- P IV. Mobilność i Łączność

**Europa o silniejszym wymiarze
społecznym**

- P V. Infrastruktura Bliżej Ludzi (EFRR)

Europa bliższa obywatelom

- P VI. Rozwój Zrównoważony Terytorialnie

**Europa o silniejszym wymiarze
społecznym**

- P VII. Kapitał Ludzki Gotowy do Zmian (EFS+)
- P VIII. Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (EFS+)

II CEL POLITYKI SPÓJNOŚCI 2021-2027 (CP2)

Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej.

PRIORYTET 2 ENERGIA I ŚRODOWISKO

Efektywność energetyczna OZE

- poprawa jakości powietrza/spadek niskiej emisji
- spadek emisji gazów cieplarnianych/redukcja emisji CO₂
- wzrost udziału OZE/energetyki prosumenckiej
- spadek zużycia energii w budynkach mieszkalnych / publicznych / przedsiębiorstwach (termomodernizacja)
- spadek liczby gospodarstw domowych wykorzystujących węgiel kamienny do ogrzewania pomieszczeń

Gospodarka wodno-ściekowa Gospodarka o obiegu zamkniętym

- poprawa efektywności gospodarowania wodą do spożycia
- poprawa efektywności zagospodarowania ścieków komunalnych
- poprawa efektywności gospodarowania odpadami komunalnymi
- rozwój GOZ / wzrost udziału recyklingu

Adaptacja do zmian klimatu Ochrona przyrody i bioróżnorodności

- podniesienie potencjału adaptacyjnego poszczególnych obszarów do zmian klimatu
- wzrost zdolności retencyjnej
- rozwijanie systemów ratownictwa/prognozowania i ostrzegania środowiskowego
- wzmocnienie ochrony bioróżnorodności i trwałe zachowanie jej wszystkich elementów
- wzrost indywidualnych systemów oczyszczania ścieków

EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA

- ❑ **Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków publicznych, mieszkalnych, przedsiębiorstw** w kierunku budownictwa energooszczędnego z jednoczesnym ograniczeniem niskiej emisji, tj. emisji pochodzącej ze spalania paliw stałych w piecach lub kotłach.
 - Oszczędność zużycia energii oraz zmniejszenie niskiej emisji będzie osiągnięte poprzez równoczesne działania termomodernizacyjne, połączone z **eliminacją przestarzałych indywidualnych źródeł ogrzewania**.
 - Ciepło w nowo instalowanych systemach ogrzewania powinno być wytwarzane w oparciu o **źródła niskoemisyjne, odnawialne**.
 - Wykorzystanie gazu musi odpowiadać celom Europejskiego Zielonego Ładu.

EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA

- ❑ **Wsparcie Gmin przy realizacji Programu STOP SMOG** (wymiana lub likwidacja wysokoemisyjnych źródeł ciepła na niskoemisyjne, termomodernizacja jednorodzinnych budynków mieszkalnych, podłączenie do sieci ciepłowniczej lub gazowej).
- ❑ **Budowa/modernizacja systemów ciepłowniczych i chłodniczych (sieci) wraz z magazynami ciepła**
 - Przekształcanie regionalnych systemów ciepłowniczych w kierunku systemów efektywnych energetycznie.
 - Inwestycje sieciowe oraz projekty dwuaspektowe (źródło i sieć razem).
 - Rozwój sieci ciepłowniczych skutkować będzie zmniejszeniem zanieczyszczeń powietrza (Dyrektywa CAFE) oraz emisji gazów cieplarnianych.

Komplementarność projektów z krajowymi inicjatywami, jak np. programy „Czyste Powietrze”, STOP SMOG, Krajowy Plan Odbudowy.

ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII

- **Wytwarzanie energii elektrycznej oraz ciepłej pochodzącej z OZE wraz z magazynami energii** działającymi na potrzeby danego źródła OZE oraz przyłączeniem do sieci.
 - Upowszechnienie odnawialnych źródeł energii w gospodarstwach domowych, sektorze publicznym i MŚP.
 - Wytwarzanie **energetyki rozproszonej (prosumenckiej)** opartej o instalacje o stosunkowo niewielkich mocach, stanowiącej podstawę rozwoju lokalnego wymiaru energetyki i nadającej transformacji energetycznej partycypacyjny charakter.
 - Stabilność produkcji energii z OZE pomogą zapewnić **instalacje hybrydowe** łączące w sobie więcej niż jedno źródło OZE.

ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII

- Dofinansowanie obszaru OZE przyczyni się do rozwoju inicjatyw takich jak **klastry energii**, czy **spółdzielnie energetyczne**. Samobilansujące się lokalne systemy wytwórców i konsumentów energii mają ważne, wielopłaszczyznowe znaczenie dla prowadzenia dalszego rozwoju w kierunku neutralności klimatycznej i gospodarki o obiegu zamkniętym.
- Istotny wpływ na skalę wykorzystania odnawialnych źródeł energii będzie mieć **postęp technologiczny** – zarówno w zakresie aktualnie znanych sposobów wytwarzania energii, jak i w zupełnie nowych technologiach, ale także w technologiach magazynowania energii.

PODZIAŁ INTERWENCJI W CP2

linia demarkacyjna

Cel szczegółowy	Rodzaj projektu	Poziom krajowy	Poziom regionalny
(i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych	Poprawa efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach	Duże i średnie przedsiębiorstwa	Małe i mikro przedsiębiorstwa
	Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej	Administracja rządowa, podległe jej jednostki organizacyjne	Budynki publiczne, których właścicielem jest samorząd terytorialny oraz podległe mu organy i jednostki organizacyjne oraz jednostki zarządzane, budynki użyteczności publicznej nie związane z administracją rządową
	Poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkaniowych	Wielorodzinne budynki mieszkalne stanowiące własność Skarbu Państwa oraz budynki spółdzielni mieszkaniowych	Wielorodzinne budynki mieszkalne inne niż budynki mieszkalne stanowiące własność Skarbu Państwa – np. wspólnoty, TBS, budynki komunalne

PODZIAŁ INTERWENCJI W CP2

linia demarkacyjna

Cel szczegółowy	Rodzaj projektu	Poziom krajowy	Poziom regionalny
(i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych	Budowa/rozbudowa jednostek wysokosprawnej kogeneracji	Wsparcie na poziomie krajowym	Brak wsparcia
	Budowa/modernizacja systemów ciepłowniczych i chłodniczych (sieci)	Wsparcie dla przedsiębiorstw na wytwarzanie/dystrybucję ciepła powyżej 5 MW mocy zamówionej	Inwestycje do 5 MW mocy zamówionej
	Promocja, doradztwo, podnoszenie świadomości i wiedzy mieszkańców, przedsiębiorców i władz lokalnych w zakresie efektywności energetycznej i wykorzystania OZE	Wsparcie na poziomie krajowym	Brak wsparcia

PODZIAŁ INTERWENCJI W CP2

linia demarkacyjna

Cel szczegółowy	Rodzaj projektu	Poziom krajowy	Poziom regionalny
(ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju	Budowa i rozbudowa odnawialnych źródeł energii w zakresie wytwarzania energii elektrycznej/ciepłej	Podział interwencji oparty o moc instalacji	
(iii) Rozwój inteligentnych systemów i sieci energetycznych oraz systemów magazynowania energii poza transeuropejską siecią energetyczną	Projekty w obszarze infrastruktury energetycznej (tj. inteligentne sieci energetyczne)	Wsparcie na poziomie krajowym	Brak wsparcia

KOMPLEMENTARNOŚĆ Z KRAJOWYM PLANEM ODBUDOWY

Wsparcie w ramach CP 2 będzie komplementarne do interwencji zaprojektowanej w ramach **Krajowego Planu Odbudowy**, realizującym w Polsce wsparcie w ramach **Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF)**

Krajowy Plan Odbudowy

Wymiana nieefektywnych źródeł służących do ogrzewania pomieszczeń i przygotowania ciepłej wody użytkowej, termomodernizacja budynków mieszkalnych, instalacji OZE. Inwestycje dotyczące **budynków jednorodzinnych** – program Czyste Powietrze (II edycja) i budynków mieszkalnych **wielorodzinnych** – Fundusz Termomodernizacji i Remontów oraz Fundusz Dopłat.

Wsparcie inwestycji **dużych przedsiębiorstw o największym potencjale redukcji gazów cieplarnianych** – usprawnienie procesów przemysłowych i energetycznych, prowadzących do zmniejszenia i racjonalizacji zużycia energii wraz z inwestycjami w odnawialne i niskoemisyjne źródła energii. Wsparcie pożyczkowe.

Polityka Spójności 2021-2027

Poprawa **efektywności energetycznej budynków mieszkaniowych** wraz z instalacją urządzeń **OZE** oraz **wymianą/modernizacją źródeł ciepła** albo **podłączeniem do sieci** ciepłowniczej/chłodniczej – **wielorodzinne budynki mieszkalne stanowiące własność Skarbu Państwa oraz budynki spółdzielni mieszkaniowych, wspólnoty, TBS, budynki komunalne.**

Poprawa **efektywności energetycznej** w przedsiębiorstwach (wraz z audytem) wraz z instalacją urządzeń **OZE.**

KOMPLEMENTARNOŚĆ Z KRAJOWYM PLANEM ODBUDOWY

Krajowy Plan Obudowy

Budynki publiczne:

- inwestycje prowadzące do głębokiej **termomodernizacji energetycznej budynków oświatowych** wraz z zastosowaniem nowoczesnych rozwiązań instalacyjnych, w tym: **OZE** oraz **dostosowaniem funkcji, instalacji i systemów technicznych** budynków do aktualnych wymagań obowiązującego prawa,
- kompleksowa **modernizacja energetyczna budynków bibliotek i domów kultury** wraz z wymianą wyposażenia na energooszczędne, z zastosowaniem **OZE** (biblioteki w miastach o liczbie mieszkańców od 100 –200 tys.)

Wsparcie dla inwestycji w **źródła systemowe** w celu osiągnięcia standardu „efektywnego energetycznie systemu ciepłowniczego i chłodniczego” w wyniku realizacji projektu. W polityce spójności wspierane będą inwestycje również w tych systemach, które osiągnęły wymagany standard.

Instalacje OZE będą wspierane na zasadzie synergii i w KPO i w polityce spójności. W KPO przede wszystkim zostanie wsparty rozwój morskiej energetyki wiatrowej, natomiast w polityce spójności wszystkie pozostałe rodzaje OZE będą wspierane jednakowo.

Polityka Spójności 2021-2027

Poprawa **efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej** wraz z instalacją urządzeń **OZE** oraz **wymianą/modernizacją źródeł ciepła** albo **podłączeniem do sieci** ciepłowniczej / chłodniczej.

Projekt programu regionalnego oraz informacje o jego konsultacjach społecznych będą umieszczone na stronie internetowej Samorządu Województwa Podkarpackiego <http://www.podkarpackie.pl> oraz na stronie internetowej <http://www.rpo.podkarpackie.pl>.

Zachęcam do bieżącego śledzenia informacji dostępnych na w/w stronach internetowych.

Dziękuję za uwagę

Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego

Al. Ciepłińskiego 4; 35-010 Rzeszów

drp@podkarpackie.pl

www.rpo.podkarpackie.pl

